EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 9.3.2023.
COM(2023) 131 final

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko atļauj sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Meksikas Savienotajām Valstīm par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. NOLŪKS

Eiropas Savienībai būtu jāsāk sarunas ar Meksikas Savienotajām valstīm, lai parakstītu un noslēgtu nolīgumu, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana.

2. IETEIKUMA KONTEKSTS

Globalizētā pasaulē, kurā smagie noziegumi un terorisms kļūst aizvien pārvalstiskāki un aptver aizvien vairāk jomu, tiesībaizsardzības iestādēm vajadzētu būt pilnībā spējīgām sadarboties ar ārējiem partneriem, lai garantētu savu pilsoņu drošību. Saskaņā ar ES Drošības savienības stratēģiju[1] Eiropolam var būt svarīga loma, paplašinot sadarbību ar trešām valstīm nolūkā apkarot noziedzību un terorismu atbilstoši citām ES ārpolitikas jomām un instrumentiem. 2021. gada aprīļa ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā ir uzsvērts, ka ir steidzami jāturpina pilnveidot Eiropola veikto smagās un organizētās noziedzības izlūkošanu un jāuzlabo informācijas apmaiņa un izmeklēšanas darbības ar (papildu) trešām valstīm un reģioniem, kas ir nozīmīgi centri augsta riska organizētajai noziedzībai, kura skar ES dalībvalstis[2].

Eiropolam sadarbība ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām ir būtiska, lai atbalstītu dalībvalstis smago noziegumu un terorisma apkarošanā. Nepieciešamība stiprināt sadarbību ar trešām valstīm ir vēl jo svarīgāka, ņemot vērā Eiropola sagatavoto 2021. gada smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumu. Galvenie konstatējumi minētajā draudu novērtējumā, piemēram, atzīst, ka Latīņamerikas noziedznieku tīkli turpinās sadarboties narkotiku tirdzniecībā ar Eiropas Savienībā esošiem organizētās noziedzības grupējumiem.

Eiropols, ciktāl tas ir nepieciešams tā uzdevumu veikšanai, var izveidot un uzturēt sadarbības attiecības ar starptautiskiem partneriem, noslēdzot darba un administratīvās vienošanās, taču tās pašas par sevi nav juridisks pamats personas datu apmaiņai. Atšķirībā no starptautiska nolīguma šīs vienošanās noslēdz Eiropols un tās nav saistošas Eiropas Savienībai vai tās dalībvalstīm[3].

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Regulu (ES) 2016/794[4] tika grozīts tiesiskais regulējums personas datu apmaiņai starp Eiropolu un trešām valstīm. Kopš 2017. gada 1. maijā minētā regula stājās spēkā, kompetence slēgt starptautiskus nolīgumus starp Eiropolu un trešām valstīm ir nodota Savienībai, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. pantu[5]. Pēc Komisijas priekšlikuma Padome jau ir pieņēmusi deviņas atļaujas risināt sarunas ar trešām valstīm[6] un atļauju risināt sarunas par

---

1 COM(2020) 605 *final* (24.7.2020.), 21. lpp.

2 COM(2021) 170 *final* (14.4.2021.), 9. lpp.

3 Sk. 23. panta 4. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53.–114. lpp.), turpmāk — "Regula (ES) 2016/794".

4 Sk. Regulas (ES) 2016/794 25. pantu.

5 Sk. Regulas (ES) 2016/794 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kurš ļauj pārsūtīt personas datus, pamatojoties uz starptautisku nolīgumu, kas noslēgts starp ES un trešo valsti vai starptautisko organizāciju.

6 Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Jaunzēlande, Jordānija, Libāna, Maroka, Tunisija un Turcija.

visaptverošu nolīgumu ar Interpolu, kas attiecas arī uz personas datu apmaiņu ar Eiropolu[7]. Pirmais nolīgums nesen tika parakstīts ar Jaunzēlandi[8].

Lai gan šis ieteikums attiecas konkrēti uz sarunām ar Meksiku, tas būtu jāuzskata par daļu no plašākiem centieniem uzlabot sadarbību tiesībaizsardzības jomā starp ES un uzmanības lokā esošajām Latīņamerikas valstīm. Šajā sakarā Eiropas Komisija iesaka vienlaikus sākt sarunas par līdzīgiem starptautiskiem nolīgumiem ar Bolīviju, Brazīliju, Ekvadoru un Peru ar galīgo mērķi stiprināt terorisma un smago noziegumu apkarošanu.

3. IETEIKUMA MĒRĶI

Organizētās noziedzības grupējumi, kas darbojas Latīņamerikā, rada nopietnu apdraudējumu ES iekšējai drošībai, jo to darbības arvien vairāk ir saistītas ar virkni noziegumu Savienībā, jo īpaši narkotiku tirdzniecības jomā. Eiropas Savienības 2021. gada smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā (*SOCTA*) ir uzsvērts, ka Eiropas Savienībā no Latīņamerikas nonāk vēl nepieredzēts nelegālo narkotiku daudzums, radot vairāku miljardu eiro peļņu, ko izmanto, lai finansētu dažādas noziedzīgas organizācijas (starptautiskas un Eiropas Savienībā bāzētas) un lai vājinātu tiesiskumu ES[9].

Nesenie ziņojumi apstiprina, ka kokaīna pieejamība Eiropā ir sasniegusi visu laiku augstāko līmeni un ka tas lietotājiem ir pieejamāks cenas ziņā un vieglāk dabūjams nekā iepriekš[10]. Lielākā daļa Eiropas Savienībā konfiscētā produkta tika pārvadāta pa jūru, galvenokārt jūras transporta konteineros[11], un nosūtīta uz Eiropas Savienību tieši no ražotājvalstīm, tostarp Meksikas Savienotajām Valstīm, kā arī no tās kaimiņvalstīm Latīņamerikā[12]. Tajā kontinentā bāzētās organizētās noziedzības organizācijas ir labi izveidotas un darbojas arī citās noziedzības jomās, kuras ietilpst Eiropola pilnvarās, piemēram, kibernoziegumi, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un noziegumi pret vidi.

Meksikas karteļi ir daudznacionālas noziedznieku organizācijas, kas darbojas daudzās jomās, un tie ir pastiprinājuši savas noziedzīgās darbības ES, attīstot īpaši pielāgotu noziedzīgu uzņēmējdarbību, kurā izmanto vairākas likumīgas uzņēmējdarbības struktūras, lai atbalstītu citus noziegumus, piemēram, narkotiku (tostarp sintētisko narkotiku) tirdzniecību. 2022. gada Eiropola un Amerikas Savienoto Valstu Narkotiku apkarošanas administrācijas (*DEA*) kopīgajā analīzes ziņojumā apgalvots, ka karteļi un Eiropas Savienībā bāzēti noziedznieku tīkli darbojas kopā, lai no Latīņamerikas uz Eiropas Savienību nogādātu gan metamfetamīnu, gan kokaīnu. Šī jaunā kriminālās sadarbības forma attiecas arī uz šādu nelikumīgu vielu ražošanu dažu ES dalībvalstu teritorijā[13].

Papildu ieskatu par Meksikas iesaisti metamfetamīna ražošanā un nelikumīgā tirdzniecībā

---

7 Padomes 2021. gada 19. jūlija Lēmums (ES) 1312/21, 2.–5. lpp.

8 Padomes 2022. gada 27. jūnija Lēmums (ES) 1090/22.

9 "European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment: "A corrupt Influence: The infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime".

10 "EU Drug Market: Cocaine", pieejams tīmekļvietnē http://www.emcdda.europa.eu, sadaļā "EU Drug Market: Cocaine".

11 "Europol and the global cocaine trade", pieejams tīmekļvietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en.

12 "Europol and the global cocaine trade", pieejams tīmekļvietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en.

13 "Complexities and conveniences in the international Drug trade: the involvement of Mexican criminal actors in the EU drug market – a Joint Europol – US Drug Enforcement Administration Analysis Report", 2022. gada 14. decembris, pieejams tīmekļvietnē "Complexities and conveniences in the international drug trade: the involvement of Mexican criminal actors in the EU drug market | Europol (europa.eu)".

Eiropā var gūt no Eiropas Savienībā konfiscētajiem šīs vielas daudzumiem (visticamāk, tranzītā uz trešo valstu tirgiem). Piemēram, 2019. gadā Spānija ziņoja, ka ir konfiscējusi 1,6 tonnas Meksikas izcelsmes metamfetamīna, un 2020. gadā Slovākija — 1,5 tonnas[14].

Eiropols savā plānošanas dokumentā 2022.–2024. gadam ir norādījis, ka cita starpā pieaugošais pieprasījums pēc narkotikām un narkotiku nelikumīgās tirdzniecības maršrutu paplašināšanās uz Eiropas Savienību pamato nepieciešamību pēc ciešākas sadarbības ar Latīņamerikas valstīm[15]. Turklāt Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (*EMCDDA*) un Eiropols ziņo, ka Meksikas noziedznieku tīkli ir apdraudējums Eiropai, jo tie jau ilgāku laiku spējuši iepirkt lielus daudzumus kokaīna tieši no ražotājiem Latīņamerikā[16].

Meksika piedalās Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) narkotiku apkarošanas koordinācijas un sadarbības mehānismā. Turklāt Meksikas Savienotās Valstis ir dalībnieces Amerikas Policijas savienībā (Ameripols) un Latīņamerikas Iekšlietu drošības komitejā (*CLASI*)[17], kura izveidota 2022. gadā un kuras pamatā ir Eiropas Latīņamerikas palīdzības programma pārrobežu organizētās noziedzības apkarošanai (*El PAcCTO*)[18]. Tādējādi Meksikas Savienotās Valstis ir apņēmušās palīdzēt narkotiku ražošanā un nelikumīgā tirdzniecībā iesaistīto organizētās noziedzības grupu likvidācijā. *EMCDDA* uzskata Meksiku par svarīgu starptautisko partneri kokaīna globālās piegādes mazināšanā[19].

Pastiprināta operatīvā sadarbība un attiecīgas informācijas apmaiņa starp Eiropolu un Meksikas Savienotajām Valstīm būtu svarīga, lai apkarotu smagus nodarījumus daudzās noziedzības jomās, kuras rūp abām pusēm, piemēram, narkotiku tirdzniecība un noziegumi pret vidi. Tomēr Savienības tiesību aktos nav derīga juridiskā pamata, kas ļautu Meksikas tiesībaizsardzības iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana, saņemt personas datus no Eiropola. Tādējādi tas ir šķērslis abu pušu sadarbības turpmākai attīstībai.

Šo iemeslu dēļ un ņemot vērā ES politisko stratēģiju, kas izklāstīta ES Drošības savienības stratēģijā[20], ES stratēģijā narkotiku jomā 2021.–2025. gadam[21] un ES Rīcības plānā narkotiku jomā 2021.–2025. gadam[22], Komisija uzskata, ka Meksika ir jāpievieno prioritārā kārtā, lai sāktu sarunas par nolīgumu, kas ļautu drīzumā veikt personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Meksikas kompetentajām iestādēm.

4. JURIDISKIE ASPEKTI

Regulā (ES) 2016/794 par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai un apmācībai (Eiropolu) ir izklāstīts Eiropola tiesiskais regulējums, it īpaši tā mērķi, uzdevumi, kompetence, datu aizsardzības pasākumi un veidi, kā sadarboties ar ārējiem partneriem.

Šis ieteikums ir saskaņā ar Eiropola regulu.

---

14 "EU Drug Market: Methamphetamine", *EMCDDA*, pieejams tīmekļa vietnē www.emcdda.europa.eu.

15 Eiropola plānošanas dokuments 2022.–2024. gadam, 150. lpp.

16 "EU Drug Market: Cocaine", pieejams tīmekļvietnē http://www.emcdda.europa.eu, sadaļā "EU Drug Market: Cocaine".

17 *CLASI* ir aģentūra politiskam un tehniskam dialogam starp vadošajiem partneriem drošības politikas jomā Latīņamerikas valstīs, un tā ir ļoti konkrēti un operatīvi orientēta.

18 "The CLASI and its political, strategic and operational implications", 2022. gada 2. marts, pieejams tīmekļvietnē "The CLASI and its political, strategic and operational implications - EL PAcCTO".

19 "EU Drug Market: Cocaine", pieejams tīmekļvietnē http://www.emcdda.europa.eu, sadaļā "EU Drug Market: Cocaine".

20 COM(2020) 605 *final*, 2020. gada 24. jūlijs.

21 Padomes Dokuments (ES) 14178/20, 2020. gada 18. decembris.

22 (*Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, C 272/02, 2021. gada 8. jūlijs).

Šā ieteikuma mērķis ir saņemt no Padomes atļauju Komisijai sākt sarunas par starptautisku nolīgumu ES vārdā. Juridiskais pamats Padomei atļaut sākt sarunas ir LESD 218. panta 3. un 4. punkts.

Saskaņā ar LESD 218. pantu Komisijai atļauj ES vārdā risināt sarunas par nolīgumu ar Meksikas Savienotajām Valstīm par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana.

Savienība jau ir īstenojusi savu kompetenci un pieņēmusi noteikumus šajā jomā, pieņemot noteikumu sistēmu, kas reglamentē Eiropola darbības, tostarp attiecībā uz personas datu apstrādi.

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko atļauj sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Meksikas Savienotajām Valstīm par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 218. panta 3. un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

(1) 2016. gada 11. maijā tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794, un to piemēro no 2017. gada 1. maija[23]. Tā tika grozīta ar 2022. gada 27. jūnija Regulu 2022/991[24].

(2) Regulas (ES) 2016/794 noteikumos, it īpaši tajos, kas attiecas uz personas datu nosūtīšanu no Eiropas Savienības Aģentūras tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropola) uz trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, paredzēts, ka Eiropols var nosūtīt personas datus trešās valsts iestādei, pamatojoties uz starptautisku nolīgumu, kurš noslēgts starp Savienību un minēto trešo valsti, ievērojot LESD 218. pantu, sniedzot atbilstīgus aizsardzības pasākumus attiecībā uz privātuma un personu pamattiesību un brīvību aizsardzību.

(3) Būtu jāsāk sarunas nolūkā noslēgt nolīgumu starp Eiropas Savienību un Meksikas Savienotajām Valstīm par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana (“nolīgums”).

(4) Regulas (ES) 2016/794 35. apsvērumā arī atgādināts, ka Komisijai būtu jāspēj apspriesties ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju (EDAU) arī sarunu laikā par nolīgumu un jebkurā gadījumā pirms nolīguma noslēgšanas.

(5) Nolīgumā būtu jāievēro pamattiesības un jāņem vērā principi, kas ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, konkrēti tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas atzītas hartas 7. pantā, tiesības uz personas datu aizsardzību, kuras atzītas hartas 8. pantā, un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas atzītas hartas 47. pantā. Nolīgums būtu jāpiemēro saskaņā ar minētajām tiesībām un principiem.

---

23 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53.–114. lpp.).

24 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/991 (2022. gada 8. jūnijs), ar ko Regulu (ES) 2016/794 groza attiecībā uz Eiropola sadarbību ar privātajām pusēm, personas datu apstrādi, ko Eiropols veic kriminālizmeklēšanas atbalstam, un Eiropola lomu pētniecībā un inovācijā (OV L 169, 27.6.2022., 1.–42. lpp).

(6) Nolīgumam nebūtu jāietekmē un jāskar personas datu nosūtīšana vai citas sadarbības formas starp iestādēm, kas atbild par valsts drošību,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Komisijai atļauj Savienības vārdā risināt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Meksikas Savienotajām Valstīm par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un Meksikas iestādēm, kuru kompetencē ir smago noziegumu un terorisma apkarošana.

Sarunu norādes ir izklāstītas pielikumā.

2. pants

Sarunas risina, apspriežoties ar attiecīgo [īpašās komitejas nosaukumu ieraksta Padome].

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs